

Зображення та опис символіки нацистської Німеччини, Націонал- соціалістичної німецької робітничої партії (НСДАП). Інформаційний матеріал Українського інституту національної пам'яті

Зображення та опис символіки нацистської Німеччини, Націонал-соціалістичної німецької робітничої партії (НСДАП)

Націонал-соціалістична німецька робітничка партія (нім. аббревіатура *NSDAP*) на чолі з Адольфом Гітлером прийшла до влади в Німеччині 30 січня 1933 р. З цього часу почалося формування символіки проголошеного Гітлером нацистського Третього Райху.



(Reichsadler) Імперський орел

Гербом Третього Райху (національною емблемою) став Імперський орел.

«Державним гербом Імперії є свастика, оточена дубовим вінком, на дубовому вінку розташований орел з розпростертими крилами. Голова орла звернена праворуч. *Фюрер і канцлер Адольф Гітлер*» (З «Декрету про розробку національного герба від 07.03.1936р.»).

Державний військовий прапор являв собою червоне прямокутне полотнище, на середній осьовій лінії якого, ближче до древка, знаходилося двічі облямоване (чорним і білим) біле коло з похилим гачкуватим хрестом (свастикою), нижній гач якого звернений до древка. Під білим колом лежить чотири рази розділений білим і тричі розділений чорним хрест, продовження хрестовин якого є вертикальним і горизонтальним діаметрами білого кола. У внутрішньому верхньому червоному полі (у крижі) розміщено облямований білим кольором Залізний Хрест. Висота прапора відноситься до його довжини як 3:5.

15 вересня 1935 р. на партійному з'їзді НСДАП у Нюрнберзі був прийнятий «Закон про державний прапор» (*das Reichsflaggengesetz*), що встановлював:

«1. Державні кольори – чорний, білий і червоний.

2. Державним і національним прапором (*dieReichs-undNationalflagge*) є прапор зі свастикою (нім. *Die Hakenkreuzflagge*). Він також є торговим прапором. Прапор з гачкуватим хрестом (нім. *Die Hakenkreuzflagge*) має червоне полотнище, на горизонтальній середній осі якого, ближче до древка, біле коло, в якому зображено чорний гачкуватий хрест (нім. *Das Hakenkreuz*, свастика), гаки якого повернені на 45 градусів. Білий круг і чорний гачкуватий хрест (свастика) мають загальний центр. Гаки хреста (свастики) спрямовані від древка (на зворотному боці полотнища – навпаки). Діаметр білого кола становить $\frac{3}{4}$ висоти полотнища прапора. Довжина хрестовин хреста (свастики) дорівнює половині висоти полотнища. Ширина хрестовин хреста і його гачків дорівнює $\frac{1}{10}$ висоти полотнища. Зовнішня довжина гачків становить $\frac{3}{10}$, внутрішня – $\frac{2}{10}$ висоти полотнища. Відношення висоти полотнища до його довжини як 3:5».

31 жовтня 1935 р. було видано «Припис про державний службовий прапор», яким встановлювалося:

«Державний службовий прапор (нім. *Die Reichsdienstflagge*) – червоне прямокутне полотнище, що несе в середині на білому колі чорний гачкуватий хрест з чорно-білим обрамленням, його нижній гак звернений до древка. У внутрішньому верхньому куті прапора знаходиться чорно-білий вищий знак держави (нім. *Das Hoheitszeichendes Reichs*). Голова орла звернена до древка. Висота прапора відноситься до його довжини як 3:5».



**Військовий прапор
Вермахту (1938-1945)**



**Прапор Третього Райху
(1935-1945)**



**Державний службовий
прапор (1935-1945)**

5 жовтня 1935 р. було видано припис про гюйс військових кораблів, торговий прапор із Залізним Хрестом, прапор державного військового міністра і головнокомандувача збройними силами:



Гюйс військових кораблів



Торговий прапор із Залізним Хрестом

Крім цього, протягом 1935 року були затверджені і почали використовувати Штандарт вождя та імперського канцлера, Прапор державного військового міністра. Серед нацистських символів слід відзначити також партійний значок НСДАП, затверджений А. Гітлером 1933 року, яким нагороджували старих членів партії. Золотий партійний знак має вигляд кола білого кольору, у центрі якого зображено чорну свастику. Навколо свастики – червоне кільце, по якому нанесено німецькомовну назву НСДАП: «*NATIONAL-SOZIALISTISCHE DAP*». По периметру значка розташовано круглий золотий вінок.



**Штандарт вождя та
імперського канцлера**



**Прапор державного
військового міністра**



Партійний значок НСДАП

СС (скорочення від нім. *Schutzstaffel* – «Охоронні загони») – військово-поліцейська організація НСДАП. Утворена 4 квітня 1925 року як воєнізовані загони партії. Повна назва – Охоронні загони Націонал-соціалістичної німецької робітничої партії (нім. *Schutzstaffel der NSDAP*).

Протягом 4 липня 1934 – 8 травня 1945 років СС існувала як окрема військова структура Третього Райху. Символіка СС – аббревіатура з двох латинських літер «S», стилізованих під давньогерманські руни зіг: «ſſ».



Руни СС (1925 – 1945)

Серед політичних гасел нацистів найбільшого поширення отримали такі:

- «Sieg Heil!» («Слава перемозі!», нацистське гасло, яке зазвичай супроводжується витягуванням правої руки з розгорнутою долонею).
- «Heil Hitler!» («Слава Гітлеру!», нацистське вітання, яке зазвичай супроводжується витягуванням правої руки з розгорнутою долонею)
- «Ein Volk, Ein Reich, Ein Führer» («Один народ, один Райх, один Фюрер»).
- «Deutschland erwache!» («Німеччина, прокинься!», одне з головних гасел пропаганди НСДАП, було вишите на прапорі партії).
- «Deutschland über alles» («Німеччина понад усе»); розгорнутий варіант – «Deutschland über alles, Über alles in der Welt!» («Німеччина понад усе, понад усе на світі!»).

З першого куплету «Патріотичного гімну німців» (1841), написаного Гофманом фон Фаллерлебенем (1798–1874):

«Кров та гідність» – на багнетах Гітлер Югенда.

«Gott mit Uns» («З нами Бог») – гасло на ремінних пряжках солдатів Вермахту.